

1 YMPÄRISTÖPOLIITTINEN OHJELMAKSI

2 *Hyväksytty liittokokouksessa Turussa 5.12.2009*

3

4 **1 Johdanto**

5 Keskustan Opiskelijaliiton ympäristöpoliittisen ohjelman lähtökohtana on ekologisesti kestävä
6 elämäntavan löytäminen. Ihminen ja luonto ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään.
7 Elämänmuotomme tulisi perustua yhä enenevässä määrin uusiutuvien luonnonvarojen tehokkaaseen
8 hyödyntämiseen. Emme saa kuitenkaan hyödyntää luonnon tarjoamia mahdollisuuksia yli sen
9 kantokyvyn. Nämä periaatteet tulee huomioida niin paikallis-, valtakunnan- kuin globaalitason
10 päätöksissä.

11 Tähän mennessä ympäristöpolitiikkaa on hoidettu pitkälti rajoittamalla erilaisin keinoin ympäristölle
12 haitallisia toimia. Nämä rajoitukset ovat saaneet aikaan paljon hyvää, mutta ihmiskunnan tärkeimmät
13 askeleet kohti luonnontaloudellisesti kestävää maailmaa ovat vielä ottamatta. Tulevaisuudessa vihreän
14 eetoksen tulisi läpäistä koko yhteiskuntaelämän laaja skaala, jotta elämänmuotomme säilyisi myös
15 tulevana vuosikymmeninä ja -satoina. On löydettävä tie kohti uutta vihreämpää yhteiskuntaa. Tien
16 löytäminen vaatii luonnontaloudellisten kestävä kehityksen periaatteiden huomioimista jokaisella
17 ihmiselämän osa-alueella; vanhakantaisesta ympäristöpolitiikan sektoriajattelusta tulisi päästä eroon.

18 Keskustan Opiskelijaliitto (KOL) perää ympäristöpolitiikan täydellistä suunnanmuutosta. Tärkeimpiä
19 ratkaistavia ongelmia ovat:

- 20 1) Kehityksen ja ympäristöongelmien välinen ristiriita globaalisti
- 21 2) Elinkeinopolitiikan painopiste vihreään teollistamiseen Suomessa
- 22 3) Energiantuotannon väärin valintojen korjaaminen globaalisti

23 **2 Ilmastonmuutos**

24 Ilmastonmuutoksesta aiheutuvat haitat ovat globaaleja eikä kaikkia tulevia haittoja ole vielä pystytty edes
25 ennustamaan. Keskustan Opiskelijaliitto pitää ilmastonmuutosta todellisena uhkana, mutta ei
26 ylittämättömänä esteenä.

27 Keskustan Opiskelijaliitto pitää tärkeänä, että Euroopan unionissa pystytään toteuttamaan kovemmat
28 tavoitteet kuin Eurooppa-neuvoston keväällä 2007 hyväksymät ilmasto- ja energiapolitiittiset tavoitteet.
29 Näiden tavoitteiden mukaan hiilidioksidipäästöjä tulee vähentää 20 prosentilla vuoden 1990 tasosta
30 vuoteen 2020 mennessä samalla kun uusiutuvien energiamuotojen osuus unionin kokonaistuotannosta
31 nostetaan 20 prosenttiin sekä energiatehokkuutta parannetaan 20 prosenttia. Uuden kansainvälisen
32 ilmastopöytäkirjan syntyessä EU on luvannut leikata hiilidioksidipäästöjään 30 prosenttia aiemmin
33 lupaamansa 20 prosentin sijaan. Seuraavaksi pitkän tähtäimen tavoitteeksi tulisi ottaa 60 prosentin

1 leikkaukset hiilidioksidipäästöissä vuoteen 2050 mennessä.

2 Ilmastonmuutoksen hillitseminen on välttämätöntä, mutta haasteellista. KOL näkee, että Suomen pitää
3 olla aktiivinen ja osallistua oikeudellisesti sitovien ilmastopöytäkirjojen voimaan saattamiseksi
4 maailmanlaajuisesti. Maailmanlaajuisen ilmastopöytäkirjan on korostettava kehittyvien maiden
5 ilmastopöytäkirjan merkitystä teollisuusmaiden rinnalla. Niiden kehityksen on tapahduttava ekologisesti
6 kestäväällä tavalla. Kehitysmaiden vihreää kehitystä on myös tuettava taloudellisesti. Kansainväliseen
7 sopimukseen on asetettava tavoite siirtymisestä riittävän kattavaan ylikansalliseen hiiliverojärjestelmään.

8 Ilmastonmuutoksen osalta Suomen keskeisimmät ongelmat ovat energiantuotannon keskittyminen
9 fossiilisiin polttoaineisiin, teollisuuden päästöt sekä liikenteestä tulevien kasvihuonekaasupäästöjen suuri
10 määrä. Teollisuuden päästöjen vähentäminen on pitkälti kiinni lainsäädännöstä ja yritysten halusta
11 toteuttaa omia vapaaehtoisia ympäristöohjelmia. Teollisuuden päästöt ovatkin kääntyneet laskuun, mutta
12 päästöjä voidaan vielä vähentää ottamalla käyttöön uutta teknologiaa, ja kehittämällä tuotantoprosesseja
13 ja parantamalla energitehokkuutta.

14 **3 Vihreä markkinatalous**

15 Markkinatalousjärjestelmä on osoittautunut monista ongelmistaan huolimatta parhaimmaksi
16 talousjärjestelmäksi, mutta samalla taloudellinen toiminta on aiheuttanut suuren ekologisen katastrofin.

17 Markkinataloutta ei tule kuitenkaan hylätä, vaan kestävä kehityksen periaatteet tulee luoda osaksi
18 taloudellista toimintaa. Parhaiten tämä onnistuu liittämällä ympäristölle aiheutuvat ongelmat osaksi
19 hintamekanismeja. Riittävän korkeilla haittaveroilla kulutuskysyntä ja tuotanto suuntautuvat vähemmän
20 ympäristöä kuluttavaan suuntaan.

21 Verotuksen tulee olla yksi elementti rakennettaessa ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä
22 Suomea. Haittavero ei kuitenkaan saa hankaloittaa ihmisten mahdollisuuksia elää ja yrittää koko
23 Suomessa. Yrityksiä täytyy kannustaa tuotantorakenteen muutokseen pienentämällä haittaverojen
24 korotuksen yhteydessä yrityksen maksaman työntekijäkulun ja palkansaajan saaman palkan välistä
25 verokiilaa, jolloin kestäväällä pohjalla toimivien yritysten kulut pienenisivät mahdollisimman paljon.

26 Talouskasvun tavoittelu on osaksi ristiriidassa ekologisen kestävyuden kanssa. KOL näkee, että
27 talouspolitiikkamme pakonomainen kasvuhakuisuus on kyseenalaistettava. Enää pitkään aikaan
28 aineellisen hyvinvoinnin absoluuttinen määrä ei ole ollut teollistuneiden länsimaiden suurin ongelma,
29 vaan hyvinvoinnin epätasaisesta jakaantumisesta johtuva suhteellinen köyhyys. Ympäristön tilan
30 kohentamisen keinona talous- ja yhteiskuntapolitiikan tavoitteeksi tulisi ottaa oikeudenmukaisempi
31 tulonjako.

32 **4 Energiantuotanto**

33 Energiapolitiikassa tulisi siirtyä hajautetun energiantuotannon aikaan. Vain tätä kautta on mahdollista
34 päästä alueelliseen ja ympäristön hyvinvoinnin kannalta kestäväan tilanteeseen. Nykyisin Suomen
35 energiantuotanto lepää suurten toimijoiden varassa, jotka haluavat luonnollisesti tuottaa energiansa
36 kustannustehokkaasti suurissa energiantuotantoyksiköissä.

37 Koko Suomi on täynnä erilaisia raaka-aineita virtaavan energian tuottamiseen, joten uuden aluetalouden

1 kulmakivenä tulisi olla ympäri maata sijaitsevien pienenergiantuottajien verkosto. Nämä loisivat pohjaa
2 suomalaisten alueiden hyvinvoinnille. Samaan aikaan energiantuotannon rakenteemme muuttuisi
3 päästöttömämpään suuntaan ja kuluttajat hyötyisivät energiamarkkinoiden tuottajien lisääntymisestä
4 johtuvasta kasvaneesta kilpailusta halvempien lämmityskulujen ja sähkölaskujen muodossa.

5 KOL ei kannata lisäydinvoiman rakentamista Suomeen. Ydinvoima on ydinjätteen loppusijoittamisen
6 kannalta kyseenalainen energiantuotantomuoto. Suomi on lisäksi sitoutunut loughimaan mahdollisen
7 kuudennen ydinvoimalansa käyttämän uraanin omasta maastaan, mikä ei ole taloudellisesti, ekologisesti
8 eikä eettisesti kestävä. Ydinvoima myös keskittää energiantuotantoa eikä anna mahdollisuutta
9 hyvinvointia levittävälle pienenergiatuotannolle.

10 Fossiilista energiantuotannon muodoista turve- ja hiilivoima sekä öljy ovat ongelmallisia niiden
11 tuottamien suurien hiilidioksidipäästöjen johdosta. Näiden käyttöä tulisikin vähentää mahdollisimman
12 nopeasti.

13 Konkreettisimpina vaihtoehtoina fossiilille polttoaineille ovat bioenergia (biopolttoaineet), tuulivoima
14 sekä jätteenpoltto. Bioenergian etuina ovat kotimaisuus ja uusiutuvuus: polttoaineina käytetään puuta eri
15 muodoissaan (energiapuu, hake, pelletti, kannot), peltobiomassoja sekä biokaasuja. Myös jätteitä voidaan
16 käyttää biopolttoaineiden, kuten etanolin ja biodieselin raaka-aineena. Biopolttoaineet eivät lisää kiertoon
17 pääsevän hiilidioksidin määrää. Bioenergia soveltuu hyvin lämpöenergian tuotantoon, ja sitä voidaan
18 käyttää myös kivihiilen korvikkeena voimaloissa. Biopolttoaineiden heikkona puolena ovat niiden
19 aiheuttamat pienhiukkaspäästöt sekä niiden valmistamisesta ja kuljettamisesta syntyvät päästöt.
20 Pienhiukkaspäästöjä tulee vähentää käyttökohteissa erottamalla pienhiukkaset savukaasuista suodatuksen
21 avulla. Jotta myös paikallinen bioenergian tuotanto olisi hyödynnettävissä, tulee biopolttoaineiden
22 käyttöönottoa KOL:n mielestä vauhdittaa taloudellisilla kannustimilla. Tällaisia kannustimia ovat
23 perustamiskustannusten voimakas tukeminen sekä hintatariffit.

24 Tuulivoiman käyttöä tulee lisätä tuntuvasti vuonna 2009 valmistuneen Suomen tuuliolosuhteita
25 kartoittavan laajan tutkimuksen perusteella. Tuulivoiman lisäämisessä auttavat erilaiset taloudelliset
26 kannusteet, jotka ottavat huomioon erikokoiset energia-alan toimijat.

27 Myös materiaalitehokkuuteen on satsattava. Energiantuotannossa tämä tarkoittaa jätteenpolton aiempaa
28 suurempaa hyödyntämistä. Jätteen kuljettaminen kaatopaikoille on järjetöntä, kun siitä voidaan tuottaa
29 energiaa ihmisten tarpeisiin. Tämän johdosta jätehuollon ja erityisesti kaupunkien energiantuotannon
30 painopisteeksi on otettava kierrätyksen ohella jätteenpoltto. Jätteenpoltto on kaupungeille tärkeä
31 omavarainen energianlähde, kun ne korvaavat kokonaan fossiilisia energiantuotannon muotoja.
32 Biopolttoaineiden valmistukseen soveltuva jäte tulee käyttää tähän tarkoitukseen. Jätteenpoltto ei saa
33 kuitenkaan tarkoittaa sitä, että jätteen syntymistä ei pyrittäisi vähentämään niin teollisuudessa kuin
34 kotitalouksissakin.

35 **5 Luonnonvarat ja materiaalitehokkuus**

36 Suomi on uusiutuvien luonnonvarojen luvattu maa. Kuitenkin vain 47 prosenttia Suomessa
37 hyödynnettävistä luonnonvaroista ovat kotimaisia. Tavoitteena pitää olla ensisijaisesti kotimaisten
38 uusiutuvien luonnonvarojen käytön tuntuva lisääminen. Luonnonvarojemme entistä aktiivisemmassa
39 hyödyntämisessä piilee suuri mahdollisuus, sillä tälläkin hetkellä ainekierrostamme hieman yli puolet
40 menee vientiin. Tätä ainekiertoa on viennin sijasta suunnattava enemmän maamme omiin tarpeisiin.

1 Luonnonvarojen hyödyntämistä on tuettava erilaisin elinkeinopoliittisin keinoin. Tärkein tukimuoto on
2 tutkimus- ja kehitystoiminnan edistäminen. Sen rinnalla erilaiset suorat rahalliset tuet sekä
3 verohelpotukset vihreän teollisuuden edistämiseksi ovat tärkeitä toimenpiteitä. Valtion on myös
4 investointipolitiikan keinoin tuettava uusien bioraaka-aineisiin perustuvien teollisuusklustereiden syntyä
5 Suomeen.

6 Rajallisten raaka-aineiden käyttöä on myös tehostettava. Tavoitteeksi on otettava tilanne, jossa emme
7 tuottaisi laisinkaan jätettä. Jopa jätteenpoltosta syntyvää tuhkaa on mahdollista hyödyntää erilaisissa
8 rakennusprojekteissa, kun poltosta syntyvä energia on ensin kerätty talteen.

9 KOL:n mielestä materiaalitehokkuuden lisääminen onkin nostettava ympäristöpolitiikan keskiöön.
10 Kierrätysjärjestelmää on kehitettävä toimivammaksi, jonka lisäksi jätteenpolton hyödyntämistä on
11 lisättävä. Tässäkin muutoksen voima piilee kansalaisten valistamisessa.

12 **6 Vesistöt**

13 Jotkut Suomen kuormitetuimmista vesistöalueista ovat kalastoltaan ja virkistysarvoltaan hyvin heikkoja.
14 Hajakuormitusta aiheuttavat muun muassa peltoviljely, karjatalous, metsätalous ja asutus. Liiallisen
15 hajakuormituksen ehkäisemiseksi maataloudessa on tärkeää kiinnittää huomiota peltoviljelyssä
16 käytettyjen suojakaistojen leveyteen, sekä lasketusaltaiden ja kosteikkojen käyttöön ravinnevalantojen
17 vähentämiseksi. Tärkeänä kannustimena maanviljelijöille ympäristön- ja vesiensuojelussa toimii
18 maatalouden ympäristötuki.

19 Itämeripolitiikassa on tärkeää kiinnittää huomiota Itämerellä liikkuvien laivojen kuntoon ja saada
20 tahallisesti päästöjä aiheuttavien laivojen varustamot vastuuseen meren saastuttamisesta. Itämeren
21 suojelun kannalta on tärkeintä panostaa kansainväliseen yhteistyöhön, koska Itämeren rantavaltiot
22 saastuttavat ainutlaatuista murtovesiallastamme. Hyvä esimerkki yhteistyöstä on ollut se, että Suomi on
23 ollut mukana Pietarin jätevedenpuhdistamohankkeessa.

24 Suomessa joet, järvet ja Itämeri ovat tärkeitä virkistyskäyttökohteita, mutta suurimmat joet ovat myös
25 tärkeitä vesivoiman lähteitä. Keskustan Opiskelijaliiton mielestä hyötyajattelun rinnalla on tärkeää ottaa
26 huomioon myös se, että vesiä suojellaan, sekä osa vesi- ja rantakohteista jätetään myös täysin
27 rakentamattomiksi ja luonnontilaisiksi.

28 **7 Maa- ja metsätalous**

29 Suomen maa- ja metsätalous on pääosin perheviljelyä ja pienmetsätaloutta. KOL näkee, että näitä
30 elinkeinoja on edelleen pystyttävä harjoittamaan, vaikka kilpailu onkin koventunut ja
31 ympäristölainsäädäntö tiukentunut.

32 Maa- ja metsätalouden on pyrittävä edelleen vähentämään päästöjään, jotta esimerkiksi vesistöille tuleva
33 kuormitus ei kasvaisi. Kaikkea vastuuta ei saa säilyttää vain maataloustuottajalle, vaan
34 ympäristönsuojelun on oltava kokonaisvaltaista. Myös lannoitteiden valmistajat on saatettava vastuuseen
35 lannoitteiden ympäristöpäästöistä. Maataloutta kannustetaan tulevaisuudessa entistä suurempaan
36 energiaomavaraisuuteen. Varsinkin biokaasun käyttöä tulee lisätä hajautetussa energiantuotannossa.

37 Metsäteollisuuden on otettava huomioon metsävarojen riittävyys pitkällä aikavälillä, jota

1 päästökauppasopimus ja Venäjän tuonnin rajoitukset heikentävät. Metsien arvoa ei voida mitata
2 pelkästään rahassa, vaan on nähtävä niiden kokonaismerkitys. Siksi metsiin on investoitava ja metsien
3 hoidossa on huomioitava monimuotoisuus. Metsänhoito tarjoaa valtavan potentiaalın metsäpohjaisen
4 bioenergian raaka-aineen saantiin. Nykyisellään metsänhoito jää useasti vajavaiseksi ja metsässä kasvava
5 energiapuu siten hyödyntämättä. Metsänhoitoa ja siten energiapuun korjuuta tuleekin lisätä voimakkaasti.

6 On huomioitava, että vanhoja metsiä säilyy riittävä määrä myös tulevaisuudessa, mutta samalla suojelun
7 on oltava vapaaehtoista. Valtiollinen suojelu pitää jatkossa ulottaa pääasiassa hitaasti uusiutuviin
8 vanhoihin metsäalueisiin. Metsiä on myös pystyttävä käyttämään metsästykseseen, marjastukseen sekä
9 virkistäytymiskäyttöön joka puolella Suomea. Esimerkiksi Lapissa ei ole tarvetta suojelualueiden
10 lisäämiseen.

11 Eläinsuojelu takaa eläimille lain vaatiman kohtelun kaikilla perustuotannonaloilla.
12 Eläinsuojelulainsäädännön sekä todellisten olosuhteiden on oltava korkealla tasolla Suomessa
13 tulevaisuudessakin. Myös valvontaan on kiinnitettävä huomiota. Turkistarhaus ei saa joutua
14 eläinsuojelussa silmätikuksi vaan sitä on kohdeltava asiallisesti. Turkistarhausta on saatava harjoittaa
15 Suomessa tulevaisuudessakin. Suomen hyviä eläinsuojelukäytäntöjä tulee ajaa Euroopan unionin
16 käytännöiksi.

17 **8 Ekologinen yhdyskuntasuunnittelu**

18 Ekologista elinympäristöä suunniteltaessa eli esimerkiksi uusia asuinalueita kaavoitettaessa on
19 kiinnitettävä huomiota ihmisen ja ympäristön kestävään rinnakkaiseloon. Kaupungissakin luonto voi olla
20 ihmistä lähellä ja esimerkiksi lenkkipolkuja on suunniteltava siten, että niiden varteen ei tarvitse mennä
21 autolla. Suurten kauppakeskusten ja automarkettien rakentamista kauas kaupunkien keskustoista
22 joukkoliikenteen ulottumattomiin (hallitus ottaa nimiinsä) on punnittava huolella.

23 Uudis- ja korjausrakentamisessa on otettava huomioon ekotehokkuusnäkökohdat, sillä rakentamisella on
24 huomattavia vaikutuksia ympäristöön. Valittaessa rakennusmateriaaleja tai omakotitalon
25 lämmitysratkaisuja tehdään päätöksiä, joilla on vaikutuksia pitkään. Rakentamisessa tulee huomioida
26 rakennusten energiatehokkuus sekä ympäristönäkökohdat rakennusvaiheessa, kuten rakennusjätteiden
27 lajittelu. Rakentamalla tiiviitä taloja säästetään ekologisesti ja taloudellisesti.

28 Yksityisautoilua Suomessa on vähennettävä ja kehitettävä päästöttömään suuntaan suosimalla
29 sähköautoihin siirtymistä verohelpotuksin. Pääkaupunkiseudulla on kokeiltava ruuhkamaksuja, koska
30 siellä joukkoliikenne on jo toimivalla tasolla. Liikkumisessa tulee suosia erityisesti raideliikennettä ja se
31 on vapautettava kilpailulle.

32 Harvaanasutuilla seuduilla välimatkat edellyttävät yksityisautoilua, koska joukkoliikenteen palvelut eivät
33 ole saatavilla. Syrjäseuduilla autoilu on sallittava, mutta samalla autoilusta on kehitettävä
34 mahdollisimman vähän kuormittavaa. Verotuksen avulla voidaan suosia vähän kuluttavia autoja, kuten
35 hybridiautoja. Sähköllä ja biopolttoaineilla toimivien autojen käyttöä työsuhteautoina, busseina ja
36 takseina pitää suosia. Sähköautojen käyttövoimavero voidaan poistaa. Biopolttoaineiden kehitystä ja
37 käyttöä on tuettava julkisin varoin. Suomen ilmastopolitiikan pitkän aikavälin tavoitteeksi tulisi ottaa
38 liikenteen ja teollisuuden hiilidioksidipäästöistä eroon pääseminen vuoteen 2050 mennessä.

39 Suurissa kasvukeskuksissa joukkoliikenne on tehtävä houkuttelevaksi vaihtoehdoksi. Valtion pitää
40 määrätietoisesti tukea suurten kaupunkien joukkoliikenteen kehittämistä esimerkiksi suuremmilla

1 euromääräisillä tuilla. Lisäksi ihmisiä on kannustettava liikkumaan lyhyehköt matkat omaa
2 lihasmassaansa käyttäen. Esimerkiksi työsuhdepyöräilyyn on kannustettava. Kaupunkialueilla on
3 kehitettävä joukkoliikenteen lisäksi kevyenliikenteenverkostoa sekä pyöräteitä.

4 **9 Yksilöt ja kotitaloudet**

5 Yksilön valinnoilla on merkitystä ympäristön kannalta. Erityisen tärkeää on jätteensynnyn ehkäisy sekä
6 jätteiden kierrätys ja lajittelu. Hyvät kierrätysmahdollisuudet on taattava taajama-alueilla.

7 Yksilöä on valistettava ja kannustettava tekemään ekologisesti kestäviä ostopäätöksiä. Esimerkiksi
8 joukkoliikenteen käyttö ja lähiruoan suosiminen ovat ympäristön kannalta hyviä valintoja, joita jokaisen
9 on helppo tehdä. Erityisesti koulujen on panostettava tällaiseen ympäristökasvatukseen. Tässäkin
10 edistyksen voima piilee ihmisten sivistyksen ja tietouden lisäämisessä.